

บทที่ 4
สถานที่ทำการวิจัย

4.1 บทนำ

การวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้สหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด เป็นสถานที่ในการวิจัย ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพที่ทำการวิจัยนี้ได้มาจากรายงานกิจกรรมประจำปี 2530 ของสหกรณ์ รวมทั้งการสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ในวงงานสหกรณ์อีกด้วย

4.2 ประวัติความเป็นมาของสหกรณ์

ได้มีการจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นเป็นครั้งแรกในท้องที่อำเภอไชยา และกิ่งอำเภอท่าชนะเมื่อปี พ.ศ.2494 โดยนายบุญเชิด สินธวาชีวะ เป็นผู้จัดการรวบรวมจัดตั้งเป็นสหกรณ์ ซึ่งเรียกในครั้งนั้นว่า "สหกรณ์หาทุน" และได้รับการจดทะเบียนครั้งแรกในปี พ.ศ.2494 จำนวน 14 สหกรณ์ มีสมาชิกแรกตั้งจำนวน 210 คน สหกรณ์รุ่นแรกได้แก่

1. สหกรณ์บำรุงวัง	ไม่จำกัดสินค้า	8. สหกรณ์วังเจริญ	ไม่จำกัดสินค้า
2. สหกรณ์มุกดาเจริญ	ไม่จำกัดสินค้า	9. สหกรณ์เจริญมิตร	ไม่จำกัดสินค้า
3. สหกรณ์ประสงค์เจริญ	ไม่จำกัดสินค้า	10. สหกรณ์ศักดิ์สมบูรณ์	ไม่จำกัดสินค้า
4. สหกรณ์คอนรูปเจริญ	ไม่จำกัดสินค้า	11. สหกรณ์สุทธาสามัคคี	ไม่จำกัดสินค้า
5. สหกรณ์คอนเจริญ	ไม่จำกัดสินค้า	12. สหกรณ์ป่าเว	ไม่จำกัดสินค้า
6. สหกรณ์สมอทอง	ไม่จำกัดสินค้า	13. สหกรณ์ปากท่อ	ไม่จำกัดสินค้า
7. สหกรณ์วัฒนา	ไม่จำกัดสินค้า	14. สหกรณ์ศรีเวียง	ไม่จำกัดสินค้า

พ.ศ.2495 สหกรณ์จดทะเบียนเพิ่มอีก 14 สหกรณ์ ได้แก่

1. สหกรณ์บ้านหนองนิล	ไม่จำกัดสินไช้	8. สหกรณ์บ้านโคะเจ้า	ไม่จำกัดสินไช้
2. สหกรณ์คอนมะกอก	ไม่จำกัดสินไช้	9. สหกรณ์ห้วยพูน	ไม่จำกัดสินไช้
3. สหกรณ์ประสงค์บัณฑิต	ไม่จำกัดสินไช้	10. สหกรณ์บ้านถาวร	ไม่จำกัดสินไช้
4. สหกรณ์แหลมซุย	ไม่จำกัดสินไช้	11. สหกรณ์บ้านท้อเจริญผล	ไม่จำกัดสินไช้
5. สหกรณ์บ้านเชิงสมอ	ไม่จำกัดสินไช้	12. สหกรณ์ปากหมากสามัคคี	ไม่จำกัดสินไช้
6. สหกรณ์บ้านท่าใหญ่	ไม่จำกัดสินไช้	13. สหกรณ์ร่วมมิตรสามัคคี	ไม่จำกัดสินไช้
7. สหกรณ์บ้านหัวนา	ไม่จำกัดสินไช้	14. สหกรณ์บ้านพุมเรียง	ไม่จำกัดสินไช้

ปี พ.ศ.2496 สหกรณ์จดทะเบียนเพิ่มอีก 11 สหกรณ์

1. สหกรณ์พนมศรีสามัคคี	ไม่จำกัดสินไช้	7. สหกรณ์เกษตรสงเคราะห์	ไม่จำกัดสินไช้
2. สหกรณ์บ้านสงขลา	ไม่จำกัดสินไช้	8. สหกรณ์พุดผล	ไม่จำกัดสินไช้
3. สหกรณ์บ้านเวียงสามัคคี	ไม่จำกัดสินไช้	9. สหกรณ์บ้านหนองกก	ไม่จำกัดสินไช้
4. สหกรณ์บ้านกุ่มสามัคคี	ไม่จำกัดสินไช้	10. สหกรณ์ธารารัตน์	ไม่จำกัดสินไช้
5. สหกรณ์บ้านเสม็ด	ไม่จำกัดสินไช้	11. สหกรณ์ประสงค์เกษตร	ไม่จำกัดสินไช้
6. สหกรณ์รัตนสามัคคี	ไม่จำกัดสินไช้		

พ.ศ.2496 ได้จัดตั้งร้านสหกรณ์ขึ้น 1 สหกรณ์

พ.ศ.2497 ได้จัดตั้งสหกรณ์การไฟฟ้า 1 สหกรณ์

พ.ศ.2502 ได้จัดตั้งสหกรณ์บำรุงที่ดินอีก 1 สหกรณ์

เมื่อพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2511 ซึ่งมีบทบัญญัติให้สหกรณ์ชนิดเดียวกันตั้งแก่สองสหกรณ์ขึ้นไปอาจรวมเข้ากันได้และประกาศใช้แล้ว ในอำเภอไชยา มีสหกรณ์ประเภทหาทุนอยู่ 17 สหกรณ์ได้มีมติจะควบสหกรณ์ในอำเภอไชยา จากประเภทหาทุน ไม่จำกัดสินไช้ เป็นสหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัดสินไช้ มีฐานเดิมเมื่อวันควบเข้ากันตั้งต่อไปนี้

ที่	ชื่อสหกรณ์หาทุน	จำนวนสมาชิก	ทุนและหนี้สิน	เงินสำรอง	หมายเหตุ
1.	สหกรณ์บ้านโตะเจ้า	13	-	-	
2.	สหกรณ์บ้านสงขลา	16	-	-	
3.	สหกรณ์บ้านเวียงสามัคคี	10	-	-	
4.	สหกรณ์ปากทอ	13	-	-	
5.	สหกรณ์บ้านเสม็ด	10	-	-	
6.	สหกรณ์รัตนาสამัคคี	10	-	-	
7.	สหกรณ์พูนผล	13	-	-	
8.	สหกรณ์ศรีเวียง	14	-	-	
9.	สหกรณ์บ้านแจ้งสมอ	60	-	-	
10.	สหกรณ์รวมมิตรสามัคคี	15	-	-	
11.	สหกรณ์สุขสามัคคี	70	-	-	
12.	สหกรณ์บ้านหัวนา	17	-	-	
13.	สหกรณ์ป่าหมากสามัคคี	33	-	-	
14.	สหกรณ์บ้านพุมเวียง	12	-	-	
15.	สหกรณ์พนมศรีสามัคคี	40	-	-	
16.	สหกรณ์ห้วยพูน	12	-	-	
17.	สหกรณ์เกษตรสงเคราะห์	23	-	-	
	รวม	381	-	-	

สหกรณ์ได้มีมติให้เปลี่ยนชนิดเป็นสหกรณ์ จำกัด และนายทะเบียนสหกรณ์
ได้รับจดทะเบียนเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2512

สหกรณ์การเกษตรชนิดจำกัดมีจำนวน 2 สหกรณ์ ในท้องที่อำเภอไชยา คือสหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด กับสหกรณ์ที่ดินโมถ่ายพิทักษ์ผล จำกัด จึงได้มีมติ ควบเข้ากันเป็นสหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด นายทะเบียนสหกรณ์ได้รับจดทะเบียน เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2517

สหกรณ์ที่ควบเข้ากันมีฐานเดิมเมื่อวันควบเข้ากันมีดังนี้

ที่	ชื่อสหกรณ์	จำนวนสมาชิก	ทุนและหนี้	เงินสำรอง	หมายเหตุ
1.	สหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด	381	-	-	
2.	สหกรณ์ที่ดินโมถ่ายพิทักษ์ผล จำกัด	226	-	-	
	รวม	607	-	-	

4.3 ทรัพย์สินของสหกรณ์

เมื่อควบเข้ากันเป็นสหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด ครั้งแรกตั้งสำนักงานอยู่เลขที่ 326/1 ถนนรักษันรกิจ หมู่ที่ 1 ตำบลตลาด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเช่าบ้านไม้สองชั้นตั้งสำนักงาน ต่อมาสหกรณ์ได้ซื้อที่ดินไว้จำนวน 1 งาน 32 ตารางวา ในราคา 50,000 บาท เพื่อจะสร้างสำนักงานขึ้นเป็นของตนเอง และในปี พ.ศ.2514 และปี พ.ศ.2517 สหกรณ์ได้ก่อสร้างสำนักงานขึ้นเป็นของตนเองโดยให้ทุนก่อสร้างจำนวน 320,000 บาท (สามแสนสองหมื่นบาทถ้วน) และได้ดำเนินงานอยู่ ณ อาคารเลขที่ 524 ถนนรักษันรกิจ ตำบลตลาด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พ.ศ.2517 สหกรณ์ได้ซื้อที่ดินเพื่อสร้างนางข้าวไว้ 3 ไร่ ในราคา 33,000 บาท (สามหมื่นสามพันบาทถ้วน) และได้สร้างนางเสร็จในปี พ.ศ.2518 ขนาดความจุ 500 เกวียนในราคาก่อสร้าง 320,000 บาท (สามแสนสองหมื่นบาทถ้วน)

จำนวนเงินทุนสร้างนางข้าวนี้ได้จาก ชกส.จำนวน 160,000 บาท (หนึ่งแสนหก
หมื่นบาทถ้วน) และได้ถูกรมส่งเสริมอีก 160,000 บาท (หนึ่งแสนหกหมื่นบาทถ้วน)

ทรัพย์สินถาวร มีที่ดินตั้งเครื่องสูบน้ำของสหกรณ์ที่ดินโมถ่ายพิทักษ์ผล
จำกัดสินไช้ ก่อนควบเข้ากับสหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด และในปี พ.ศ.2520
สหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด ได้ทำสัญญาเช่าเครื่องสูบน้ำจากกรมส่งเสริมสหกรณ์
พ.ศ.2520 สหกรณ์ได้ยึดหลักทรัพย์สินและชื่อที่ดินของสมาชิกที่ขายทอดตลาด
ในราคา 5,500 บาท (ห้าพันห้าร้อยบาทถ้วน) จำนวนเนื้อที่ 35 ไร่ 2 งาน 32
ตารางวา

พ.ศ.2522 สหกรณ์การไฟฟ้าไชยา จำกัด ได้ยกเลิกการดำเนินงาน
และให้สหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด เป็นผู้รับชำระบัญชี และหลังจากชำระบัญชี
เสร็จสิ้นแล้ว สหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด ยังมีทรัพย์สินถาวรคือที่ดิน จำนวน
3 งาน 15 $\frac{8}{10}$ ตารางวา ยกให้เป็นสมบัติของสหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด

พ.ศ.2523 ได้ซื้อที่ดินไว้เพื่อสร้างโรงสีข้าวจำนวน 5 ไร่ 1 งาน
30 ตารางวา ในราคา 80,000 บาท (แปดหมื่นบาทถ้วน) ซึ่งเป็นที่ดินติดต่อกับ
นางข้าวของสหกรณ์

พ.ศ.2524 สหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด ได้ซื้อรถยนต์บรรทุก 6 ล้อ
1 คัน ในราคา 314,000 บาท (สามแสนหนึ่งหมื่นสี่พันบาทถ้วน) เพื่อใช้ในการ
รวบรวมข้าวเปลือกของสมาชิก

พ.ศ.2524 สหกรณ์ได้สร้างโรงเก็บรถบรรทุกไว้ 1 หลัง โดยใช้เงิน
ค่าก่อสร้างจำนวน 41,237 บาท (สี่หมื่นหนึ่งพันสองร้อยสามสิบเจ็ดบาทถ้วน)

4.4 สมาชิกและการประกอบอาชีพ

สมาชิกส่วนมากมีอาชีพทำนาถึง 80 % ของสมาชิกทั้งหมด การทำนา
ในเขตท้องที่อำเภอไชยา สมาชิกจะทำนากันปีละ 2 ครั้ง จะเริ่มทำการปักดำใน
เดือนพฤษภาคม และเกี่ยวเกี่ยวในเดือนกันยายน ของการทำนาคั้งที่ 1 ส่วนคั้งที่ 2

จะเริ่มทำการปักค่าในเดือนตุลาคมและจะเก็บเกี่ยวในเดือนมกราคม ของการทำนาครั้งที่ 2 ส่วนสมาชิกอีก 20 % มีอาชีพทำสวนยางพาราและทำการประมง

เมื่อสิ้นปีทางบัญชีวันที่ 31 มีนาคม 2529 สหกรณ์มีสมาชิก 35 กลุ่ม จำนวน 1,606 คน ในระหว่างปีทางบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2530 สหกรณ์รับสมาชิกเพิ่มใหม่อีกจำนวน 122 คน รวมเป็น 1,728 คน และในระหว่างปีสมาชิกลาออก 53 คน คงเหลือสมาชิกเมื่อสิ้นปี 1,675 คน สาเหตุของการลาออกมีดังนี้

1. ไม่สมัครใจที่จะเป็นสมาชิกต่อไป 20 คน
2. ชราภาพ 10 คน
3. ถึงแก่กรรม 8 คน
4. ย้ายอยู่ต่างแดน 13 คน
5. ซ้ำซ้ำ 1 คน
6. ร่างกายพิการ 1 คน

สมาชิกที่มีอยู่เข้าสังกัดกลุ่มต่าง ๆ รวม 35 กลุ่ม อยู่ในเขตท้องที่ทุกตำบลในอำเภอไชยาตั้งต่อไปนี้คือ

1. ตำบลตลาดไชยา กลุ่มที่ 1,2 70 คน
2. ตำบลเวียง กลุ่มที่ 9, 10, 22, 26, 31 227 คน
3. ตำบลเสม็ด กลุ่มที่ 4, 5, 6, 7 105 คน
4. ตำบลพุมเรียง กลุ่มที่ 14, 30 119 คน
5. ตำบลโมดาย กลุ่มที่ 3, 11, 12, 23, 24, 25 288 คน
6. ตำบลปากพุมาก กลุ่มที่ 13 105 คน
7. ตำบลป่าเว กลุ่มที่ 15, 18, 21, 32, 8 250 คน
8. ตำบลตะกรบ กลุ่มที่ 16, 17, 20, 27 229 คน
9. ตำบลทุ่ง กลุ่มที่ 19, 28, 29, 34, 36, 35 282 คน

รวม 9 ตำบล 35 กลุ่ม

1,675 คน

4.5 ฐานะทางการเงินของสหกรณ์

เมื่อสิ้นปีบัญชีทางบัญชีของสหกรณ์เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2530 มีสมาชิกถือหุ้นจำนวน 55,325 หุ้น คิดเป็นมูลค่า 2,766, 250.00 บาท มีทุนสำรอง 1,252, 099.37 บาท ทุนรับโอนหุ้น 46,000.00 บาท ทุนสงเคราะห์สวัสดิการสมาชิก 9,200.00 บาท ทุนสะสมเพื่อขยายงาน 50,000.00 บาท และมีกำไรสุทธิประจำปี 651,001.36 บาท

4.6 การดำเนินงานธุรกิจของสหกรณ์

4.6.1 การรับฝากเงิน

เมื่อสิ้นปีทางบัญชีวันที่ 31 มีนาคม 2529 สหกรณ์มียอดเงินฝากทั้งสิ้น 4,339,470.38 บาท สมาชิกฝากเพิ่มระหว่างปี 5,483,734.28 บาท ถอนระหว่างปี 5,009,896.06 บาท คงเหลือเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2530 จำนวน 797 ราย เป็นเงิน 4,813,308.60 บาท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(1) เงินฝากประเภทออมทรัพย์จำนวน 547 ราย เป็นเงิน 856,731.38 บาท ฝากเพิ่มระหว่างปี 2,565,060.18 บาท ถอนระหว่างปี 2,281,384.06 บาท คงเหลือเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2530 จำนวน 547 ราย เป็นเงิน 1,141,007.50 บาท

(2) เงินฝากประเภทประจำจำนวน 411 ราย เป็นเงิน 3,482,739.00 บาท ฝากเพิ่มระหว่างปี 2,918,074.10 บาท ถอนระหว่างปี 2,728,512.00 บาท คงเหลือเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2530 จำนวน 250 ราย เป็นเงิน 3,672,301.10 บาท

4.6.2 การให้เงินกู้แก่สมาชิก

สหกรณ์ได้ให้เงินกู้แก่สมาชิกไป 2 ประเภท คือ

- เงินกู้ระยะสั้นเพื่อการอื่น (กำหนดชำระคืนไม่เกิน 12 เดือน)
- เงินกู้ระยะปานกลาง (ชำระเป็นงวด ๆ โดยปกติไม่เกิน 3 ปี)

(1) เงินกู้ระยะสั้นสหกรณ์จ่ายเงินกู้ระยะสั้นเพื่อการอื่น ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2529 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2530 จำนวน 728 สัญญาเป็นเงิน 4,971,371.00 บาท (เน็ดียสัญญาละ 6,828.80 บาท)

(2) เงินกู้ระยะปานกลาง สหกรณ์จ่ายเงินกู้ระยะปานกลางให้แก่สมาชิก ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2529 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2530 จำนวน 228 สัญญาเป็นเงิน 4,619,000.00 บาท (เน็ดียสัญญาละ 258.77 บาท)

ในระหว่างปีสิ้นสุดทางบัญชีวันที่ 31 มีนาคม 2530 สหกรณ์มีต้นเงินถึงกำหนดชำระคืนทุกประเภทเป็นเงิน 10,764,405.00 บาท ชำระไ้จริง 6,538,270.00 บาท ฉะนั้น คงมีต้นเงินคงเหลืออยู่ที่สมาชิก 605 สัญญา เป็นเงิน 15,262,023.00 บาท ดังนี้

(1) เงินกู้ระยะสั้นเพื่อการอื่น มีต้นเงินถึงกำหนด 4,969,742.00 บาท ชำระไ้จริง 137,796.00 บาท คงเหลืออยู่ที่สมาชิกทั้งหมด 669 สัญญา เป็นเงิน 5,344,417.00 บาท

(2) เงินกู้ระยะปานกลาง มีต้นเงินถึงกำหนดชำระ 5,794,663.00 บาท ชำระไ้จริง 100,474.00 บาท คงเหลืออยู่ที่สมาชิกทั้งหมด 636 สัญญา เป็นเงิน 9,917,606.00 บาท

มีคอกเบียเงินที่สมาชิกพึงชำระทั้งสิ้น 1,908,145.00 บาท สหกรณ์ได้รับชำระจากสมาชิก 1,381,100.00 บาท จากเงินกู้ระยะสั้น 488,723.00 บาท และจากเงินกู้ระยะปานกลาง 892,377.00 บาท ในวันสิ้นปีทางบัญชี สหกรณ์มีคอกเบียค้างทั้งสิ้น 706,930.00 บาท โดยค้างชำระจากต้นเงินกู้ระยะสั้น 192,729.00 บาท และค้างชำระจากต้นเงินกู้ระยะปานกลาง 514,201.00 บาท ค่าปรับชำระต้นเงินไม่ได้ตามสัญญาทั้งสิ้น 162,694.00 บาท สหกรณ์ได้รับจากสมาชิก 91,664.00 บาท เป็นค่าปรับจากเงินกู้ระยะสั้น 31,943.00 บาท ค่าปรับจากเงินกู้ระยะปานกลาง 56,781.00 บาท ค่าปรับค้างชำระทั้งสิ้น 85,590.00 บาท เป็นค่าปรับค้างรับจากเงินกู้ระยะสั้น 25,048.00 บาท และ

ค่าปรับค้างรับจากเงินกู้ระยะปานกลาง 60,542.00 บาท หลังจากหักต้นทุนแล้ว
คงมีกำไรขั้นต้น 1,186,185.75 บาท

4.6.3 การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

ในวันสิ้นปีทางบัญชีวันที่ 31 มีนาคม 2529 สหกรณ์มีสินค้าคงเหลือ
65,004.02 บาท ซื้อมาระหว่างปีอีก 1,415,242.64 บาท ค่าใช้จ่ายในการซื้อ
สินค้า 5,985.00 บาท มีสินค้าคงเหลือเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2530 มูลค่า 440,153.50
บาท ในระหว่างปีขายสินค้าไปมูลค่า 1,086,117.78 บาท หลังจากหักต้นทุนแล้ว
คงมีกำไรขั้นต้น 40,039.62 บาท

4.6.4 การรวบรวมผลผลิตของสมาชิกจำหน่าย

ในระหว่างปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2530 สหกรณ์ได้รวบรวมข้าวเปลือก
จากสมาชิกจำหน่ายจำนวน 575,845.00 กก. คิดเป็นมูลค่า 1,545,910.00
บาท ค่าใช้จ่ายในการรวบรวม 26,452.00 บาท และในระหว่างปีสหกรณ์ได้ขาย
ข้าวเปลือกไปจำนวน 575,845.00 กก. คิดเป็นมูลค่า 1,650,244.56 บาท
หลังจากหักต้นทุนแล้วคงมีกำไรขั้นต้น 77,882.14 บาท